

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра політології, соціології і культурології
Кафедра суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету мистецтв

Соколова А.В.

«27» червня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політично-правові студії

(назва навчальної дисципліни)

освітнього рівня Перший (бакалаврський)
(назва освітнього рівня)

галузі знань 01 Освіта
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом 1.1.1.2

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми Політико-правові студії, затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол № 11 від «29» серпня 2017 року

Розробники програми: к. соц. н., ст. викладач кафедри політології, соціології і культурології ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Стрельнікова Олена Олександрівна

к. юрид.н., доцент, завідувач кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Олійник Олександр Миколайович

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя
Протокол № 13 від «30» травня 2019 року

Завідувач кафедри
(підпис)

Смирнова Т.А.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету мистецтв

Протокол № 10 від «11» червня 2019 року

Голова
(підпис)

Васильєва О.В.
(прізвище та ініціали)

. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Загальні характеристики	Навчальне навантаження з дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Галузь знань 01 Освіта	варіантна (за вибором університету)	Рік вивчення дисципліни:	
		3	3
	Загальна кількість кредитів – 3	Семестр	
		5	5
Спеціальність 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (Здоров'я людини)	Загальна кількість годин – 90 год.	16	6
		Практичні, семінарські	
	Модулів – 2	14	6
		Лабораторні	
Освітній рівень Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи – 1:2 (для денної форми); 1:7 (для заочної форми)	-	-
		Самостійна робота	
	60	78	
	Форма підсумкового контролю:		
Освітня програма: Здоров'я людини і інклюзивна освіта	Мова навчання – українська	залік	залік

2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни – теоретичні та методологічні напрямки аналізу соціально-політичних явищ та процесів; право як особлива система соціальних норм та регулятор суспільних відносин.

Міждисциплінарні зв'язки: Психологія, Україна: історія і сучасні реалії, Основи економічної теорії, Педагогіка, Філософія

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Політично-правові студії» є формування у студентів певного рівня соціологічного та політичного мислення, що передбачає розуміння особливостей та специфіки соціологічної та політичної науки, їх ролі в пізнанні соціально-політичної реальності та розв'язанні суспільно-політичних проблем а також формування у студентів глибоких знань щодо сутності та динаміки соціально-політичних процесів як в Україні, так і в світовому просторі; формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері права, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також ознайомлення студентів з цілісним комплексом знань про сутність держави й права, їх функції, систему органів управління державою, систему галузей права і систему законодавства України; висвітлення основних понять і принципів окремих галузей права – конституційного, цивільного, сімейного, кримінального і трудового; прищеплення студентам навичок користування законодавчими актами.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Політично-правові студії» є засвоєння студентами основних термінів соціологічної та політичної науки, сутності соціальних та політичних явищ, інститутів, процесів; вивчення особливостей суспільства як складної системи соціально-культурних зв'язків та відносин; вивчення особливостей сучасних суспільно-політичних реалій; формування комплексу знань про державу й право, їх функції, систему органів управління державою, систему галузей права і систему законодавства; розвиток навичок орієнтування в сучасному законодавстві й співвідношення його положень з реальним станом правопорядку в країні; вироблення вміння застосовувати нормативно-правові акти на практиці в професійній діяльності, а також для вирішення життєвих ситуацій; розвиток законослухняної особистості студентів

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** сутність основних понять та категорій – "суспільство", "групи", "спільноти"; сутність соціальних інститутів: сім'ї, релігії, освіти, організацій; сутність соціальних процесів: соціальної мобільності, стратифікації, девіації, конфлікту, соціалізації, маргіналізації; предмет, методи політичної науки та соціології, історію становлення даних наук та їх розвитку як самостійних галузей знань; сучасні політичні режими та механізм їх функціонування; основні ідеологічні течії сучасності та ідеологічну ситуацію в Україні; сучасні виборчі системи та виборчу систему в Україні; сутність правової та соціальної держави; поняття, сутність, походження, функції держави; поняття, сутність та походження права; елементи системи права і системи законодавства; основні ознаки і види правовідносин; поняття і види правової поведінки; поняття та ознаки правопорушення і юридичної відповідальності; основи конституційного законодавства України; основи цивільного законодавства України; основи сімейного законодавства України; основи трудового законодавства України; основи кримінального законодавства України

вміти: визначати об'єкт та предмет соціології і політології з метою обґрунтування їх наукового статусу; визначати основні етапи історії розвитку соціології як цілісного еволюційного процесу; визначати основні категорії соціології та політології, пояснювати їх значення та взаємозв'язок з іншими категоріями, порівнювати зміст різних категорій; всебічно орієнтуватися в сутності вітчизняних та зарубіжних концепцій, в розгалуженій системі різних шкіл та течій в соціології і політології; глибоко оволодіти системою політичних знань щодо суті і механізму функціонування

політичних систем і політичних режимів, політичної свідомості і культури, проблем світового політичного процесу та його прогнозування; аналізувати сучасні тенденції політичного розвитку, як українського суспільства, так і світового співтовариства; використовувати набуті соціально-політичні знання у професійній та громадській діяльності; вирішувати завдання з основ цивільного, сімейного, трудового та кримінального законодавства; застосовувати на практиці норми різних галузей права; обґрунтовувати вибір правової норми, якої потребує певна ситуація; здійснювати пошук потрібної правової норми в законодавстві України; діяти в умовах недопущення правопорушень; реалізовувати суб'єктивні права і юридичні обов'язки; володіти навичками роботи з текстами Конституції України, Цивільного кодексу України, Кримінального кодексу України, Сімейного кодексу України, Кодексу Законів України про працю з метою правильного аналізу правопорушень, а також реалізації своїх суб'єктивних прав та юридичних обов'язків.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 основи чинного законодавства України про соціальний захист, про освіту, міжнародні документи з питань навчання і виховання дітей; знання соціально-правових основ законодавства України освіти в галузі здоров'язбереження;

ПРН 3 вміння аналізувати статистичні дані в наукових джерелах щодо стану здоров'я населення; критично аналізувати навчальну і науково-популярну літературу; теорію і практику інклюзивних процесів;

ПРН 6 сучасні досягнення науки та практики в галузі педагогіки здоров'я та інклюзивної освіти;

ПРН 17 здатність володіти навичками роботи з комп'ютером на рівні користувача, застосовувати інформаційні технології для розв'язання практичних завдань у галузі професійної діяльності; володіти інформаційними технологіями в загальній, спеціальній та інклюзивній освіті;

ПРН 21 здатність застосовувати знання про ведення ділової документації у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням;

ПРН 29 здатність реалізовувати принципи деонтології, застосовувати їх на практиці, усвідомлювати педагогічні, психологічні та соціальні наслідки у сфері професійної діяльності;

ПРН 32 здатність дотримуватись правових засад у педагогічній роботі і законодавства України в галузі загальної та інклюзивної освіти;

ПРН 33 здатність організувати роботу відповідно до вимог охорони праці; здатність використовувати професійно-орієнтовані знання під час взаємодії з органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту;

ПРН 44 здатність створювати і підтримувати психологічно безпечне освітнє середовище;

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами **5 семестр**

Модуль 1. Політологія і соціологія

Змістовний модуль 1. Політологія і соціологія

Тема 1 Політологія та соціологія в структурі суспільних наук.

Предмет соціології. Структура соціологічного знання. Функції соціології. Політика як теорія та соціальне явище. Предмет політології. Закони, принципи та категорії політичної науки. Теоретичний та емпіричний рівні політологічного знання. Основні завдання та функції політології. Значення політології для формування політичної свідомості і культури студентів. Соціологія та політологія в системі суспільних і гуманітарних наук.

Тема 2 Основні етапи історичного розвитку соціологічної думки

Головні передумови виникнення соціології. Становлення та розвиток класичної соціології. Основні напрями західної соціології ХХ століття.

Тема 3. Суспільство як об'єкт соціологічного аналізу

Суспільство як соціальна система. Аналіз основних концепцій в західній соціології щодо пояснення закономірностей розвитку сучасного суспільства. Характеристика основних підсистем суспільного життя. Соціологічні теорії змін у сучасному світі.

Тема 4. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії

Соціологія культури. Поняття культури в соціології. Структура культури. Форми культури. Функції культури. Соціокультурна динаміка. Особливості національної культури у контексті відродження українського соціуму.

Особистість як предмет соціологічного дослідження. Соціальні характеристики особистості.

Структура особистості та оволодіння соціальними ролями (Дж. Мід). Соціалізація.

Молодь як соціально-демографічна група, об'єкт соціології молоді. Дослідження молодіжних субкультур. Соціологічний аналіз процесів, що відбуваються у молодіжному середовищі. Проблеми сучасної молоді в Україні.

Освіта як об'єкт соціологічного аналізу. Поняття освіти як соціального інституту і соціальної системи суспільства. Основні тенденції розвитку вищої освіти в країнах заходу (фундаменталізація, диверсифікація, інтернаціоналізація, децентралізація та ін.). Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті.

Сім'я як соціальний інститут. Методологічні підходи щодо соціологічного аналізу сім'ї. Тенденції розвитку сучасної сім'ї. Соціальні проблеми сім'ї в сучасних умовах.

Специфіка етносоціальних відносин в системі соціальних зв'язків. Поняття етносу, нації, етнонаціональних процесів. Основні концепції етносу та нації. Сучасні теорії етнонаціонального розвитку.

Релігія як соціальний інститут. Соціологічні теорії релігії. Релігія і форми її організації. Релігія і суспільство.

Соціологія девіантної поведінки Біологічні концепції девіації. Психологічні теорії девіантної поведінки. Соціологічні теорії девіації. Соціальний контроль як механізм соціальної регуляції поведінки і підтримки суспільного порядку.

Специфіка соціологічного дослідження глобалізації. Періодизація глобалізаційних процесів. Типологізація глобалізації. Визначення форми сучасної глобалізації. Україна у глобалізаційних процесах.

Тема 5. Методика та техніка соціологічного дослідження

Соціологічні дослідження, їх роль і місце в структурі соціології. Класифікація соціологічних досліджень, їх функції та етапи. Програма соціологічного дослідження, її призначення та складові частини. Методи збору соціологічної інформації, особливості їх застосування. Види інструментарію соціологічного дослідження, основні вимоги до нього. Методи аналізу та обробки соціологічної інформації. Підсумкові документи соціологічного дослідження. Специфіка проведення соціологічних досліджень у шкільному педагогічному колективі

Тема 6 Історія розвитку світової та української політичної думки.

Політичні вчення Стародавньої Греції. Епоха Відродження – новий етап у розвитку політичної думки. Н.Макіавеллі – засновник світської політичної науки. Політичні концепції Нового часу. Політичні вчення кінця XVIII – початку XIX ст. Формування політології як самостійної галузі та загальної системи соціальних і гуманітарних наук. Вчення Вебера про ідеальні типи влади та теорія раціональної бюрократії. Теорія еліт (Г.Моска, В.Парето, Р.Міхельс). Дослідження політичних партій (М.Дюверже, Ж.Шарло, Дж. Сарторі). Основні школи і течії сучасної зарубіжної політології. Основні школи і течії сучасної зарубіжної політології. Концепція політичного плюралізму та її проблеми.

Політична думка Київської Русі. Ідеї політичного і національного відродження України (П.Могила, І.Вишенський, С.Яворівський). Українська політична думка козацько-гетманської доби (друга половина XVII – кінець XVIII с.). Політична думка України XIX – початку XX ст. Політичні ідеї членів Кирило-Мефодіївського братства. М.Драгоманов – основоположник політичної науки в Україні. Національно-самостійницька концепція М.Міхновського. Національно-політична доктрина М.Грушевського. В.Винниченко про державну організацію і відродження української нації. Українська політична думка 20–30-х років XX ст. (В.Липинський, Д.Донцов).

Тема 7. Політична влада

Влада як явище суспільного життя. концепції влади. Сутність політичної влади та її головні властивості: Функції влади. Поняття та типологія ресурсів влади. Принципи організації і функціонування влади. Напрямки і способи функціонування влади: Методи здійснення влади: Типи та види влади. Традиційні форми політичної влади. Зміст концепції поділу влади. Законодавча, виконавча і судова влади. Конституційні положення про перспективи розвитку політичної влади в Україні.

Політичні еліти і політичне лідерство. Сутність політичного елітизму і генеза цього поняття. Класичні теорії еліт (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс). Сучасні концепції еліт. Системи рекрутування еліт. Природа і соціальна сутність політичного лідерства. Типологія політичного лідерства. Класифікація М.Вебера: традиційний, харизматичний і раціонально-легальний типи лідерства. Соціальна роль та функції політичного лідера; Політичний імідж. Проблеми формування політичних лідерів у сучасній Україні.

Політичні конфлікти та шляхи їх розв'язання. Поняття конфлікту як соціального явища. Західна конфліктологія: історичні та теоретичні аспекти (Г.Зіммель, Л.Козер, Р.Дарендорф, К.Боулдінг та ін.). Політичний конфлікт як форма взаємовідносин між особами, партіями, політичними та соціальними групами, державами з приводу влади. Форми, моделі, типи і функції політичного конфлікту, механізми його динаміки. Джерела і чинники конфлікту. Учасники конфлікту, їх характеристики. Політична криза. Основні шляхи і засоби досягнення і дотримання національної й соціальної злагоди в сучасному українському суспільстві.

Тема 8. Політична система суспільства

Місце і роль політичної системи в життєдіяльності суспільства. Характеристика структурних елементів політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікативна, нормативно-регулятивні складові. Держава, її властивості, місце, роль і значення в політичній системі суспільства. Політичні партії і партійні системи, їх роль і функції в політичній організації суспільства. Значення засобів масової інформації в розвитку і функціонуванні політичної системи. Сутність і типи сучасних політичних систем (Д.Істон, Г.Алмонд, Т.Парсонс та ін.). Політична культура як важлива складова політичної системи.

Держава у політичній системі суспільства Поняття держави, її визначальні ознаки і типи. Різноманітність концептуальних підходів до визначення держави: Форми територіально-державного устрою: Функції держави Правова та соціальна держава. Політичний режим як сукупність засобів і методів здійснення державної влади. Основні компоненти політичних режимів. Типологія політичних режимів: демократичні, тоталітарні, авторитарні. Основні риси і форми демократичних режимів. Особливості сучасної демократії. Тоталітарні політичні режими: основні риси та динаміка розвитку Посттоталітарна еволюція: напрямки і проблеми. Основні риси сучасного політичного режиму в Україні. Поняття, сутність і етапи політичної модернізації. Типи і шляхи модернізації.

Система центральних, регіональних і місцевих органів державного управління. Основні напрямки демократизації організації і діяльності державного апарату. Конституція України та практичне втілення ідеї демократичної, соціально-правової держави.

Демократія як форма і спосіб організації суспільно-політичного життя Сутнісні риси демократії як процесу, способу організації і функціонування суспільно-політичного життя та форми здійснення влади. Єдність прав і обов'язків громадян, соціальної відповідальності, свободи і дисципліни особи, суспільного порядку. Забезпечення свободи, рівності і справедливості. Свобода участі в політиці. Основні концепції демократії. Форми демократії: Моделі демократії. Конституція України і демократизація українського суспільства.

Партія як політичний інститут. Виникнення та еволюція політичних партій. Класичні теорії політичних партій і партійних систем. Основні ознаки партії. Багатоманітність підходів до класифікації політичних партій: кадрові, масові і строго централізовані (М.Дюверже); патронажні та ідеологічні (З.Ньюмен); консервативні й революційні; легальні й нелегальні, правлячі та опозиційні; партії-лідери та партії-аутсайтери та ін. Внутрішні та зовнішні функції політичних партій. Поняття і

типи партійних систем. Однопартійні, двопартійні та багатопартійні системи. Проблеми розвитку багатопартійної системи в Україні.

Виборча система: історія становлення. Виборчі системи: типологія та порівняльний аналіз. Мажоритарна виборча система. Пропорційна виборча система. Змішана (мажоритарно-пропорційна) виборча система. Особливості виборчої системи в Україні. Електоральна поведінка виборців: моделі виборця, моделі голосування.

Політична свідомість як форма відображення політичного буття. Структура та підструктура політичної свідомості. Типи політичної свідомості. Поняття політичної ідеології. Рівні політичної ідеології: Функції політичної ідеології (створення позитивного образу здійснюваної політики, інтеграція суспільства, мотивація політичної поведінки). Основні політичні ідеології сучасності. Ідеологічні орієнтації українського суспільства.

Сутність, структура, типи політичної культури. Функції політичної культури. Історичні особливості формування політичної культури в Україні, її стан в сучасних умовах. Політична соціалізація: підходи і визначення. Основні концепції політичної соціалізації. Фази політичної соціалізації: політизація, персоналізація, ідеалізація, інституалізація. Моделі (типи) політичної соціалізації. Агенти політичної соціалізації. Особливості політичної соціалізації в сучасній Україні. Засоби масової інформації та політична комунікація. Роль ЗМІ у формуванні громадської думки та демократизації суспільства.

Тема 9. Громадянське суспільство. Становлення громадянського суспільства в Україні.

Поняття громадянського суспільства, його сутність, структура, фактори становлення та розвитку. Громадянське суспільство як матеріальна та соціальна основи демократичної, правової, соціальної держави. Конституція України і формування громадянського демократичного суспільства в Україні. Поняття громадських рухів, суспільних груп та груп інтересів. Підходи до типології громадських рухів (за поставленими цілями, за правовим статусом, за соціально-класовими ознаками, за масштабами діяльності, за ставленням до існуючого ладу та ін.). Функції громадських рухів. Особливості сучасних громадсько-політичних рухів в Україні.

Тема 10. Міжнародні відносини і міжнародна політика.

Світовий політичний процес: поняття, основні концептуальні засади аналізу, суб'єкти, закономірності та тенденції на початку XXI століття. Міжнародні відносини як цілісна система. Суб'єкти, види і принципи міжнародних політичних відносин. Міжнародні організації та міжнародні політичні відносини. Роль ООН та інших міжнародних інституцій у забезпеченні миру, безпеки, політичного консенсусу. Політичні аспекти глобальних проблем. Україна в системі міжнародних політичних відносин та її місце в сучасному геополітичному просторі. Основні напрямки і пріоритети зовнішньополітичної діяльності української держави.

Модуль 2. Правознавство.

Змістовий модуль 2. Основні поняття теорії держави і права

Тема 1. Поняття і ознаки держави

Виникнення держави і права. Основні теорії походження держави і права. Поняття і ознаки держави. Поняття і види функцій держави. Класифікація держав у залежності від їх форми (форми правління, форми державного устрою, форми державного режиму).

Тема 2. Основні поняття теорії права

Поняття, ознаки і види соціальних норм. Взаємозв'язок соціальних норм. Поняття і ознаки права. Право – особливий вид соціальних норм. Єдність і відмінність права і моралі. Функції права. Джерела (форма) права: поняття і види. Закони і підзаконні акти.

Тема 3. Правовідносини: поняття, основні ознаки і види

Поняття, ознаки і види правовідносин. Структура правовідносин. Суб'єкти права: поняття і види. Юридичні факти: Поняття, значення і класифікація.

Тема 4. Поняття, ознаки і види правопорушень

Поняття, ознаки і види правомірної поведінки. Поняття, ознаки і види правопорушень. Склад правопорушення. Причини правопорушень і шляхи їх усунення. Поняття, підстава, ознаки, цілі та види юридичної відповідальності. Поняття законності і правопорядку, їх гарантії.

Змістовий модуль 3. Основи галузевого законодавства.

Тема 1. Основи Конституційного законодавства

Конституція України – основний закон держави і суспільства. Конституційний лад України, його принципи. Конституційна форма правління, державного устрою і державного режиму в Україні. Територіальний устрій в Україні. Конституційний статус Автономної Республіки Крим. Державна символіка України. Законодавство про мови в Україні. Конституційний принцип розподілу державної влади. Система органів державної влади в Україні. Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. Правовий статус народного депутата України. Правовий статус Президента України. Правовий статус Кабінету Міністрів України. Центральні органи виконавчої влади в Україні. Місцеві органи виконавчої влади в Україні.

Тема 2. Основи Цивільного законодавства

Загальна характеристика цивільного права України. Цивільно-правові відносини. Учасники цивільних правовідносин. Особисті немайнові права громадян і їх захист. Майнові права громадян і юридичних осіб. Право власності та його конституційний захист. Види ці вільно-правових договорів. Поняття і характеристика договорів: купівлі-продажу, майнового найму (оренди), позики, дарування. Поняття спадкування. Спадкування за законом і за заповітом. Перша і друга черги спадкоємців за законом. Право на обов'язкову частку у спадщині.

Тема 3. Основи Сімейного законодавства

Загальна характеристика Сімейного кодексу України. Шлюб і умови його укладання. Державна реєстрація шлюбу. Недійсність шлюбу. Особисті немайнові права і обов'язки подружжя. Право власності подружжя. Припинення шлюбу. Особисті немайнові права і обов'язки батьків. Майнові права і обов'язки батьків і дітей. Позбавлення батьківських прав. Усиновлення. Опіка і піклування щодо дітей. Патронат над дітьми.

Тема 4. Основи Трудового законодавства

Загальна характеристика трудового законодавства України. Поняття, сторони і зміст трудового договору. Трудові правовідносини. Колективний договір. Умови і порядок прийому на роботу. Порядок припинення трудового договору з ініціативи працівника. Порядок припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Робочий час і його види. Поняття і види часу відпочинку. Трудова дисципліна. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Види, порядок накладення і зняття дисциплінарних стягнень.

Тема 5. Основи Кримінального законодавства

Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття і ознаки злочину. Класифікація злочинів. Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у злочині. Обставини, що виключають злочинність діяння. Покарання і його види. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни (модуля) відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		о	л	с		с.р.	л	с
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Політологія і соціологія								
Змістовний модуль 1. Політологія і соціологія								
Тема 1.1. Політологія та соціологія в структурі суспільних наук.	6	2		4	6	2		4
Тема 1.2. Основні етапи історичного розвитку соціологічної думки	4			4	6			6
Тема 1.3. Суспільство як об'єкт соціологічного аналізу	6	2		4	6			6
Тема 1.4. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії	6	2	2	2	7		2	5
Тема 1.5. Методика та техніка соціологічного дослідження	6		2	4	5			5
Тема 1.6. Історія розвитку світової та української політичної думки	6		2	4	6			6
Тема 1.7. Політична влада	6		2	4	7		2	5
Тема 1.8. Політична система суспільства	8	2	2	4	7	2		5
Тема 1.9. Громадянське суспільство. Становлення громадянського суспільства в Україні	6	2		4	6			6
Тема 1.10. Міжнародні відносини і міжнародна політика	6			6	4			4
Разом за модулем 1	60	10	10	40	60	4	4	52
Модуль 2 Правознавство								
Змістовний модуль 2. Основні поняття теорії держави і права								
Тема 2.1. Поняття і ознаки держави	4	2	-	2	2	-	-	2
Тема 2.2. Основні поняття теорії права	6	2	2	2	6	2	2	2
Тема 2.3. Правовідносини: поняття, основні ознаки і види	2	-	-	2	4	-	-	4
Тема 2.4. Поняття, ознаки і види правопорушень	2	-	-	2	4	-	-	4
Разом за змістовним модулем 1	14	4	2	8	16	2	2	12
Змістовний модуль 3. Основи галузевого законодавства								
Тема 3.1. Основи Конституційного законодавства	4	2	-	2	4	-	-	4
Тема 3.2. Основи Цивільного законодавства	4	-	2	2	2	-	-	2
Тема 3.3. Основи Сімейного законодавства	2	-	-	2	4	-	-	4

Тема 3.4. Основи Трудового законодавства	2	-	-	2	2	-	-	2
Тема 3.5. Основи Кримінального законодавства	4	-	-	4	2	-	-	2
Разом за змістовним модулем 3	16	2	2	12	14	-	-	14
Разом за модулем 2	30	6	4	20	30	2	2	26
Разом	90	16	14	60	90	6	6	78

4. Теми семінарських занять

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години</i>
Модуль 1. Політологія і соціологія		
1.	Спеціальні та галузеві соціологічні теорії	2
2.	Методика та техніка соціологічного дослідження	2
3.	Історія розвитку світової та української політичної думки	2
4.	Політична влада	2
5.	Політична система суспільства	2
Модуль 2. Правознавство		
6.	Основні поняття теорії права	2
7.	Основи Цивільного законодавства	2
	<i>Разом</i>	14

5. Самостійна робота

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години</i>
Модуль 1. Політологія і соціологія		
1.	Політологія та соціологія в структурі суспільних наук.	4
2.	Основні етапи історичного розвитку соціологічної думки	4
3.	Суспільство як об'єкт соціологічного аналізу	4
4.	Спеціальні та галузеві соціологічні теорії	2
5.	Методика та техніка соціологічного дослідження	4
6.	Історія розвитку світової та української політичної думки	4
7.	Політична влада	4
8.	Політична система суспільства	4
9.	Громадянське суспільство. Становлення громадянського суспільства в Україні	4
10.	Міжнародні відносини і міжнародна політика	6
Модуль 2. Правознавство		
11.	Поняття і ознаки держави	2
12.	Основні поняття теорії права	2
13.	Правовідносини: поняття, основні ознаки і види	2
14.	Поняття, ознаки і види правопорушень	2
15.	Основи Конституційного законодавства	2
16.	Основи Цивільного законодавства	2
17.	Основи Сімейного законодавства	2
18.	Основи Трудового законодавства	2
19.	Основи Кримінального законодавства	4
	<i>Разом</i>	60

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, метод вправ, спостереження й аналізу, метод бесіди, методи інтерактивного навчання, блоковий метод, метод проєктів, використання комп'ютерних технологій.

Робота з джерелом: читання, перегляд, навчання, вивчення, реферування, швидкий огляд, цитування, виклад, складання плану, конспектування, складання подання та звернення до органів державної влади та місцевого самоврядування.

Під час лекцій і семінарських занять використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Вирішення проблемних ситуацій – розв'язання практичних задач із обов'язковим зверненням до нормативної бази, що дозволяє орієнтуватися у нормах законодавства, правильно застосовувати необхідні норми і давати усні пояснення з приводу їх застосування.

Самостійна робота студента: виконання творчих завдань шляхом написання наукових рефератів (есе) та їх презентація на практичних заняттях; участь у студентських конференціях, підготовка й публікування тез виступу, наукового повідомлення чи статті; участь у студентських конкурсах, олімпіадах.

Серед методів навчання також присутні наступні: лекції, семінарські заняття, самостійні роботи, тестування (контрольні роботи)

8. Форми і методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та умінь:

- поточний контроль (усне опитування, письмовий або тестовий експрес-контроль на практичних (семінарських) заняттях; виконання контрольних робіт; перевірка виконання самостійної роботи);
- проміжний модульний контроль у формі тестування передбачає перевірку, оцінку і корекцію засвоєння системних знань, умінь і навичок. (після вивчення кожного модуля)
- оцінка за самостійну роботу ;
- підсумковий контроль (залік)

9. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100- баловою шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”).

100-90 балів. Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.

89-74 бали. Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

73-60 балів. В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

59-35 балів. Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

34-1 балів. Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота Модуль 1 Політологія і соціологія										Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50
4	4	5	6	5	5	5	6	5	5	

Поточне опитування та самостійна робота Модуль 2. Правознавство										
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					Сума
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	50	
6	10	4	4	6	6	4	4	6		

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації з курсу "Соціологія" для студентів і викладачів. – Харків: ХНПУ, 2014. – 32 с.

Методичні рекомендації з курсу «Політологія» для студентів і викладачів. – Харків: ХНПУ, 2010. – 24 с.

Конспекти лекцій, програма курсу, структурно-логічна схема вивчення дисципліни, тексти контрольних робіт, завдання для самостійної роботи, ілюстративні матеріали. Студенти мають доступ до електронних варіантів методичних вказівок до практичних занять

14. Рекомендована література

Модуль 1. Політологія і соціологія

Базова

1. Лукашевич М.П. Соціологія. Загальний курс: Підручник / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К.: Каравела, 2004.
2. Основи демократії. Посібник за загальною редакцією А.Колодій. – К.: вид-во „Ай-Бі”, 2002. – 684 с.
3. Політологія / [За ред. А.Колодій]. – [2-ге вид. перероб. та доп.]. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 664 с.
4. Черниш Н.І. Соціологія: Курс лекцій / Н.І. Черниш. – Львів: Кальварія, 2002.
5. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник / П.П. Шляхтун. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 472 с

Допоміжна

1. Андерсен Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. Переклад з англійської В. Морозова. К.: Критика., 2001.
2. Арон Р. Этапы развития социологической мысли / Р. Арон. – М., 1993.
3. Ашин Г. Элитология / Г. Ашин. – М.: МГИМО-Университет, 2005. – 542 с.
4. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества / З. Бауман. – М.: Весь Мир, 2004.
5. Бек Ульрих. Что такое глобализация? / У.Бек. – М.: Прогресс-Традиция, 2001, - 304 с.
6. Валерстайн І. Демократія, капіталізм і трансформація / І.Валерстайн // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. - №2.
7. Вебер М. Избранные произведения / М. Вебер. – М., 1990.
8. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Переклад з англійської Н. Климчук. Л.: Кальварія., 2006.
9. Гараджа В.И. Социология религии / В.И. Гараджа. – М., 1996.
10. Гелнер Е. Нації та націоналізм. Переклад з англійської Г. Касьянова. К.: Таксон., 2003.
11. Гидденс Э. Социология / Э. Гидденс. – М., 1999.
12. Головатий Н.Ф. Социология молодежи: Курс лекцій / Н.Ф. Головатий. – К.: МАУП, 1999.
13. Дарендорф Р. У пошуках нового устрою: Лекції на тему політики свободи у ХХІ ст. Переклад з німецької А. Орган. К.: Вид. дім «Києво- Могиллянська академія», 2006.
14. Жиро Т. Политология / Т. Жиро; [Пер. с польск.]. – Х.: Гуманитарный Центр, 2006. – 428с.
15. Захарченко М.В. Історія соціології (від античності до початку ХХ століття) / М.В. Захарченко, О.І. Погорілий. – К., 1993.
16. Зборовский Г.Е. Социология образования / Г.Е. Зборовский. – Екатеринбург, 1993.
17. Капитонов Э.А. Социология XX века / Э.А. Капитонов. – Ростов-на-Дону, 1996.
18. Консерватизм: Антологія / [Упоряд. О Проценко, В.Лісовий].– [2-ге вид.]. - К.: Смолоскип, 2008. – 788 с.
19. Култаева М.Д. Соціологія глобалізації. Навчальний посібник / М.Д.Култаєва, І.Ф.Прокопенко, І.О.Радіонова, Г.В.Троцько / За головною редакцією Култаєвої М.Д. – Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2008. – 207 с.
20. Ланцов С.А. Политология: учебное пособие / С.А.Ланцов. - СПб.: Питер, 2011. - 536 с.
21. Лібералізм: Антологія. / [Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий]. - [2-ге вид.]. - К.: Смолоскип, 2008. – 1128 с.
22. Націоналізм: Антологія / [Упоряд.О Проценко, В.Лісовий]. - [2-ге вид.]. - К.: Смолоскип, 2008. – 684с.
23. Общая социология: Учеб. пособие / Под общ. ред проф. А.Г. Эфендиева. – М., 2005.
24. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. Курс лекцій / Н.В. Паніна.– К., 1996.
25. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України / В.М. Піча. – К., 2000.
26. Потульницький В. Історія української політології / В. Потульницький. – К.: Либідь, 1992. – 192 с.
27. Соціологічна думка України: Навчальний посібник. / М.В. Захарченко, В.Ф. Бурлачук та ін. – К.1996.
28. Соціологія. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. Городяненка В.Г. – К., 1999.
29. Соціологія: Підручник. 2-ге видання / За ред. В.М. Пічі. – Львів:Магнолія Плюс.-2005.- 277с.
30. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / [под общ. ред. В.С.Бакирова, Н.И.Сазонова]. – Х.: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2005. –592 с.
31. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство. Переклад з німецької Н. Комарової та О. Погорілого. К.: Дух і літера., 2005.
32. Штомпка П. Социология. Анализ современного общества / П.Штомпка; пер. с польск. С.М.Червонной. – М. : Логос, 2008. – 664 с.
33. Юрій М.Ф. Соціокультурний світ України. К.: Кондор., 2008.
34. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В.А. Ядов. – М., 1999. – 596 с.

15. Інформаційні ресурси

http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/zagalna_sotsiologiya_-_primut_mv
http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_verbets_vv
http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_gerasimchuk_aa
<https://zakon.rada.gov.ua>

Модуль 2. Правознавство

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. // Права людини: Міжнародні договори України. – К., 1992.
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16.12.1966 р. // Права людини: Міжнародні договори України. – К., 1992.
3. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // ВВР Української РСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
4. Постанова Верховної Ради УРСР «Про проголошення незалежності України» від 24 серпня 1991 р. // ВВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. // ВВР, 1996, №30, ст.141.
6. Закон України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 р.// ВВР. – 2005. – № 2. – Ст. 44.
7. Закон України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Голос України від 01.03.2014 – № 39, / Спецвипуск /.
8. Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 р. // ВВР УРСР від 17.12.1971 – 1971 р., / Додаток до №50/.
9. Кримінальний кодекс від 5 квітня 2001 р. // Голос України від 19.06.2001 – № 107.
10. Сімейний кодекс від 10 січня 2002 р. // Голос України від 26.02.2002 – № 38.
11. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435 // ВВР України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
12. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436 // ВВР України. – 2003. – № 18, 19-20, 21-22. – Ст. 144.
13. Цивільно-процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. // Урядовий кур'єр від 14.07.2004 – № 130.
14. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // ВВР, 2005, №35-36, ст.446.
15. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // Урядовий кур'єр від 06.06.2012 – № 99.
16. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 р. // Голос України від 27.03.1992.
17. Закон України від 21.05.1997 р. «Про місцеве самоврядування в Україні» // ВВР, 1997, №24, ст.170.
18. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану». // Урядовий кур'єр від 14.06.2000. – №107.
19. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 р. зі змінами // Голос України. – 2011. – №65. – 9 квітня.
20. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. // Голос України від 01.03.2014 – № 39, / Спецвипуск /.
21. Закон України «Про очищення влади» від 16 вересня 2014 р. // Голос України від 15.10.2014 – № 198.
22. Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р. // Голос України від 25.10.2014 – № 206

1. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: Навчальний посібник. / Р.В. Вереша. – Київ: «Алерта», 2018. – 360 с.
2. Правознавство: Підручник. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. – 505 с.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. / О.Ф. Скакун – Харків: «Консум». – 2006. – 644 с.
4. Совгіря О.В. Конституційне право України. Повний курс: Навч. посібн. / О.В. Совгіря, Н.Г. Шукліна. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 544 с.
5. Харитонов Є.О. Цивільне та сімейне право: Навчальний посібник / Є.О. Харитонов. – К.: «Фенікс», 2018. – 598 с.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми кримінального права : навч. посіб. / В. М. Попович, П. А. Трачук, А. В. Андрушко, С. В. Логін. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 256 с.
2. Андрушко П.П., Стрижевська А.А. Злочини у сфері службової діяльності: кримінально-правова характеристика: Навчальний посібник. – К.: Юрисконсульт, 2006. – 342 с.
3. Галянтич М.К. Житлове право України: Навч. посіб. / М.К. Галянтич. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 528.
4. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С., Цивільна оборона. Навчальний посібник / За ред. Кашина П.І. - Львів, «П.П. Васильович К.І.», 2005-338 с.
5. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник / [І.І. Бодрова, С.В. Болдирєв, В.О. Величко та ін.]; за ред. С.Г. Серьогіної. – Х.: Право, 2013. – 360 с.
6. Кваліфікація злочинів : Навчальний посібник / За ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – К. : Істина, 2010. – 430 с.
7. Конституційне право України: Посібн. / [Ю.Г. Барабаш, Л.К. Байрачна, І.І. Дахова та ін.]; За заг. ред. Ю.Г. Барабаша. – Х.: Право, 2012. – 304 с.
8. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : Навч. посіб. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.
9. Нове кримінальне законодавство та постанови Пленуму Верховного Суду України (2001–2007 р.р.) / [авт. наук. ст. та упоряд. В. В. Кузнецов]. – К. : Паливода А.В., 2007. – 220 с.
10. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підруч. / за заг. ред. В.Л. Федоренка. – К.: Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.
11. Ромовська З.В. Українське цивільне право: Загальна частина. Академічний курс: Підручник. – К.: Атіка, 2005. – 560 с.
12. Семейное право Украины: Учебник / Под ред. Ю.С. Червоного. – Х.: ООО «Одиссей», 2004. – 520 с.
13. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. С.Я. Фурси. – К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2008. – 1248 с.
14. Сирота И.М. Право социального обеспечения в Украине: Учебник. – Х.: «Одиссей», 2006. – 432 с.
15. Трудове право України. Академічний курс: Підручник / За ред. П.Д. Пилипенка. – К.: Концерн «Видавничий Дім Ін Юре», 2006. – 544 с.
16. Шевченко Я.М. Цивільне право України. Академічний курс: Підручник: У 2-х т. – К.: Концерн «Видавничий Дім» «Ін Юре», 2005.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційне інтернет-представництво Президента України.
2. <http://portal.rada.gov.ua> – Верховна Рада України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет Міністрів України.
4. <http://www.rainbow.gov.ua/> – Рада національної безпеки і оборони України.
5. <http://www.uamission.org/> – Постійне представництво України при ООН.
6. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).

7. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
8. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
9. <http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
10. <http://www.liga.net/> – Інформаційно-пошукова правова система «ЛигаБизнесИнформ».
11. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
12. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
13. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».